

Forum för kunskapspridning – och debatt!

Detta nummer av *Arbetsmarknad & Arbetsliv* innehåller fyra artiklar.

Den första artikeln baseras på en föreläsning av den engelske ekonomi-professorn **Richard Layard**, tillägnad Rudolf Meidner. Layard har bl a gjort sig känd som förespråkare för aktiv arbetsmarknadspolitik av svensk modell och betonar, i enlighet med den svenska "arbetslinjen", vikten av att aktivera de arbetslösa i väntan på att nya platser blir tillgängliga. Layard anser att den svenska arbetslösheten främst är förorsakad av en för låg efterfrågan i ekonomin. Han rekommenderar att den aktiva linjen i arbetsmarknadspolitiken upprätthålls för att förhindra hög långtidsarbetslöshet med dess risk för passivering och utslagning. Han förespråkar därtill en återgång till centraliserade löneförhandlingar, med argumentet att vid en given anslutningsgrad till fackföreningar leder en decentralisering till högre press uppåt på löner och därmed högre arbetslöshet.

Den andra artikeln är skriven av **Kerstin Hytter**, som är doktorand vid Sociologiska institutionen i Lund. Den berör förvärvsarbete i hemmet och hur gränsdragningen mellan detta och omsorgsarbetet med barn och familj organiseras. Hytter har genomfört fallstudier där kvinnor redogjort för sin tidsanvändning, bland annat genom att föra dagbok. Här framgår bl a hur kvinnorna har svårt att sätta gränser för sitt förvärvsarbete gentemot såväl arbetsgivare som familj. Utländsk forskning antyder att män och kvinnor löser detta på olika

sätt. Kvinnor har svårare med gränsdragningen – såväl i tid som rum. Män inrättar oftare ett arbetsrum, medan kvinnor arbetar där utrymme ges och kvinnorna känner ofta ett krav att sköta hushållsarbetet, eftersom de ändå är hemma. Kerstin Hytter varnar för att arbetsformen mycket väl kan medföra en återgång till en mer traditionell könsarbetsdelning.

Den tredje artikeln är författad av den norske professorn i nationalekonomi **Steinar Holden**. Artikeln ger en bred översikt över de makroekonomiska teorier som försöker förklara arbetslösheten. Holden refererar de olika teorierna utifrån tre frågeställningar: vilka faktorer de framhåller som orsak till arbetslöshet, hur teorierna förklarar konjunkturell och långsiktig variation av arbetslösheten, och slutligen hur de förklarar den höga arbetslösheten i Europa under de senaste 20 åren. En slutsats från genomgången är att det inte finns någon enskild teori som ensam förmår förklara arbetslösheten. De flesta teorier framhäver dock relevanta aspekter av hur ekonomin fungerar, och har sannolikt starkare effekt tillsammans än var och en för sig.

I den fjärde artikeln ställer **Nils Elvander**, professor emeritus i statskunskap och arbetsmarknadsrelationer vid Uppsala universitet, frågan: "Vad håller samman multinationella koncerner?" En multinationell koncern liknas vid ett imperium som hålls samman med centrala maktresurser och en gemensam koncernkultur. I management-

litteraturen på 1980-talet betonades förekomsten av "shared values", gemensamma värden byggda på ytliga symboler och beteenden, som bas för koncernkulturen. Mycket tyder dock på att nationalkulturen är mycket starkare än en koncernkultur byggd på dessa premisser, vilket kan skapa problem då koncernen verkar i flera länder med olika kulturer. Författaren diskuterar strategier som multinationella företag valt för att hantera de kulturella friktioner som kan uppstå i samband med den ökande internationaliseringen.

Arbetsmarknad & Arbetsliv syftar till att vara ett forum för kunskapsspridning och debatt. Speciellt det sistnämnda – debatten – är värt att framhållas. Angående vissa arbetslivs- och arbetsmark-

nadsfrågor, t ex behovet av ökad utbildning och kompetensutveckling, råder i dag en nästan total samstämmighet. Beträffande andra frågor – t ex synen på lönespridning, arbetsdelning och arbetslöshetspolitik – råder stora motsättningar. Ofta sammanfaller åsiktsskillnaderna med disciplinnskillnader. Eftersom en avsikt med *Arbetsmarknad & Arbetsliv* är att ha ett mångvetenskapligt innehåll kan det innebära att olika värderingar präglar de olika bidragen i tidskriften. Vi ser detta som en fördel och vill uppmana företrädare för olika åsikter att skriva i tidskriften! Välkomna med bidrag!

Ulla Arnell Gustafsson
Fredrik Jansson